

A MUNKÁSIFJÚSÁG GYÓGYÜDÜLTETÉSÉNEK TÁRSADALOMEGÉSZSÉGÜGYI ÉS TÁRSADALOMNEVELŐI JELENTŐSÉGE

ÍRTA:

DR. BATIZ DÉNES

Azt olvassuk a Társadalombiztosító Intézet jogelődjének, az Országos Munkásbiztosító Pénztárnak az 1923-as évről számotadó jelentésében, hogy a Pénztár vezetősége a munkaadói érdekeltséghez fordult felhívással és az ennek következtében begyűlt 1,706.000 koronából Balatonkenesén katonai sátrokban 25 igényjogosult fiút üdültetett 6 budapesti cserkész felügyeletével. A Pénztár az első kísérletek nyomán 1926-ban felvetette a gyermeknyaraltatás tervét és a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter a Pénztárnak 1926 május 26-án kelt 16/57. Eln. sz. határozatát 1926 július 24-én 76.916/1926. III. sz. leirattával jóváhagyta és a nyaraltatási akciót a népbetegségek megelőzésére irányuló küzdelemnek minősítette. Ennek alapján 1926-ban az Országos Munkásbiztosító Pénztár a Gyermekvédő Liga szentendrei Izabella-telepén 348 gyermeket helyezett el. A gyermeknyaraltatási tevékenység 1928-ban újabb fejlődési fokhoz érkezett. Ebben az évben az OTI megvette a Visegrád melletti Gizella-telep üdülőt és azon baraképítmények létesítésével gyermeknyaraltatáshoz lehetőséget szerzett. A baraképítményekben az év folyamán 600 hat-tizenhárom éves gyermek üdült 3-3 hetes csoportokban. Ugyanezen év nyarán 600 biztosított csoportot is üdültetett az OTI ugyancsak 3-3 hetes csoportokban katonai sátrak igénybevételével a telep erre egyik alkalmas tisztásán. Az üdültetésben előzetes orvosi vizsgálat és tisztasági fürdő után egészséges, de szervezetileg legyengült fiúk részesültek. A vezetést megint legnagyobb részt cserkész- és más ifjúsági vezetők látták el. Az üdültetést 1929-ben a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter hozzájárulásával az OTI továbbfejlesztette. 600 gyermek mellett most már 1100 tanoncfiú jutott hozzá a szabadban üdülés fiús örömeihez és egészségügyi értékeihez. Bár az üdültetés egészségügyi előnyei elvitathatatlanok voltak, az üdültetési tevékenységben ezután hosszabb szünet állott be.

Idők múltával az OTI-nak az önkormányzata tagjaiból és külső szakemberekből szervezett Egészségvédelmi Szakbizottsága megértésétől kísért tevékenysége folytán 1935-ben újból megkezdődött a fiatalokú biztosítottak tervszerű és rendszeres gyógyüdültetése. 1935-ben még csak 2000, 1936-ban 4022, 1937-ben 6588, 1938-ban 6743 és 1939-ben

6474 munkásfiú és leány részesült részben saját üdülőtelepeken, részben az e célra szervezett üdülő-táborokban az OTI eleinte 2-3, később 2-2 hetes ú. n. gyógyüdültetésében. Az utóbb említett öt év alatt, illetőleg az OTI egészségvédelmi szolgáltatának megszervezése óta tehát több mint 25.000 fiatalokú biztosított fiú és leány részesült az OTI által lebonyolított vagy általa támogatott üdültetésben.

A célszerűségi szempontok figyelembevételével különböző módok alakultak ki időközben az OTI gyógyüdültetési tevékenységének lebonyolítására. Létesített például az OTI a fiú-üdülők számára saját üdülőtelepeket, felhasználta erre a célra a Visegrád melletti régi Gizella-telepi, ma Horthy-telepi üdülőházakat, továbbá gyógyüdülőteleppé alakította át az időközben megvásárolt mariabesnyői ingatlant. Mindkettőt sátrakkal is kiegészítették és így jelentősen megnövelték azok befogadóképességét. Ezenfelül az OTI a Magyar Cserkészszövetséggel kötött megállapodások alapján az üdülő-tábor céljaira közösen alkalmasnak talált helyeken sátró-táborokban üdültette fiúbiztosítottjait. Minden egyes fiatalokú biztosított után pedig, aki cserkészcsapat kötelékébe tartozott és csapatával kívánt táborozni, a Cserkészszövetség közvetítésével a táborozást szervező csapatot, táborozó biztosított cserkészként napi 1.24 pengővel támogatta és ezzel lehetővé tette, hogy ezek a fiatalokúak hozzájussanak megszokott önévelési környezetükben a szabadban üdülés összes előnyeire. Végül a Levente-egyesület útján napi 1 P-s személyenkénti támogatásban részesített levetekötelékben üdülő fiatalokú biztosítottakat is.

A lányok számára két üdülőtelepet létesített az OTI a Balaton partján: az egyiket Balatonkenesén 100, a másikat Balatonlellén 50 személy befogadására. Ezenkívül a fiúkhoz hasonlóan, a lány-cserkészötelékbe tartozó és ily kötelékben üülő lány-cserkész fiatalokú biztosítottakat ugyancsak támogatásban részesítette az OTI.

Az 1939. évi adatokat véve tekintetbe saját telepein üdültetett az OTI 1254 fiú és 1055 leány fiatalokú biztosítottat. A Magyar Cserkészszövetséggel kötött megállapodás alapján üdülő-táborokban üdültetett 1848 fiú, támogatásban részesített saját cserkészcsapata táborában üdülő 1870 fiú- és 73 leánybizto-

sítottat és végül támogatásban részesített saját leventetáborában üdülő 374 fiú leventebiztosítottat. A fiúbiztosítottak üdültetését erre a célra külön továbbképzett cserkészvezetők (1939-ben az élelmezési, műszaki és egyéb vezetőket is beleszámítva 310), a leánybiztosítottakét pedig ugyancsak különleges OTI továbbképzésben részesített gyakorlott női üdültetési vezetők bonyolították le.

Az OTI fiatalok gyógyüdültetése tehát részben gyógyüdülőtelepeken (fiúknál sátrakkal is kiegészítve), részben az OTI gyógyüdülő, illetve saját cserkész- és levente-sátortáborokban bonyolított le. Az OTI gyógyüdülőtelepei a legegyszerűbb berendezéssel rendelkeznek és még ezeknél is egyszerűbb a sátortáborok berendezése. Ily körülmények között az OTI törekvése odairányult, hogy az egészségügyi alapfeltételek biztosításával a bőséges táplálkozás, a jó levegő, a napsugár, a szabadbanfürdés, a játék és nótázás mellett a helyesen irányított társasegyüttlét, továbbá az egészségügyi és társadalmi nevelés mint belső tartalom tegye valóban értékessé és a rendelkezésre álló rövid időt messze túlhaladó jelentőségűvé a fiatalok számára a gyógyüdültetést.

Az OTI gyógyüdültetése ezért nem is hivataloskodó „intézeti üdültetés”, sem pedig katonai előképzés, hanem jókedvű fiatalok fegyelmezett, egészséges, boldog együttléte. Közvetlen érintkezés a vezetőkkel, őszinte barátkozás egymással, természetes modor és magatartás jellemzi az OTI gyógyüdültetést. Kiadós éjszakai pihenés után friss ébredés, gyors felkelés, majd reggeli torna, mosakodás és táborrendezés következik a napirenden. A zászlófelvonás és a reggeli ima készíti fel lelkiileg a napi tevékenységre a fiatalokat. A táplálkozás: bőséges reggeli, tízórai, kiadós ebéd, uzsonna és végül vacsora. Napközben pedig bőven jut idő a játékokra, fürdésre, kirándulásra, sétákra és barátkozásra. Közben rövid oktató célú előadások hangzanak el számukra az egészségvédelemről, az illemlről és hasonlókról. A táborüzeknél vidám tréfák, szép magyar nóták, szavalatok és felszólalások követik egymást. Végül a napot zászlófelvonás és hálaadó ima fejezi be.

Az üdülők örömmel mennek el ünnepnapokon templomba. A katolikus fiúk és leányok nem egyszer kerestek alkalmat a gyónásra, a protestánsok pedig bibliaórákra, még pedig a maguk jószántából.

Erdemes ezekután szemügyre venni, hogy mik az OTI fiatalok gyógyüdültetésének eredményei.

Az eredmények értékének megítéléséhez ismerni kell az OTI szervezetének néhány sajátos vonását, továbbá az OTI egészségügyi és egészségvédelmi szolgálatának kapcsolatait a gyógyüdültetéssel.

Azt lehet mondani, hogy az első biztosítási kötelezettséggel járó munkavállalással a fiatalok egyé-

nek nagyobb része egész további élete tartamára belép az OTI biztosított tagjainak a sorába. Az öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló kötelező biztosítás nemcsak a még munkabíró s csupán átmenetileg keresőképtelen vagy egyébként beteg munkást veszi gondjaiba, hanem a megrokkant és elaggott munkást, sőt az elhalt munkás özvegyét és árváit is. Ennek a biztosítási ágának a gondoskodása ezért a megelőzhető baj lehető elhárítása végett már az első tagság megszerzésétől kezdve tervszerűen jelentkezik. Az öregégi biztosítási ágazat egyik feladatköre az egészségvédelmi szolgálat ellátása. Ez az ágazat főképpen a tömeges megrokkantást okozó népbetegségekkel szemben vette fel a küzdelmet, de általában igyekszik fokozni a biztosítottak és azok között is különösen a fiatalok egészségét, ellenállóképességét, minthogy ez adja meg a korai megrokkantás leküzdésének legbiztosabb alapjait.

A fiatalok biztosított üdülők jelentős része átlagban az ország fele biztosítottjait magában foglaló Budapesti Ker. Pénztár területéről kerül ki. Viszont a Budapesti Ker. Pénztár területének nagy részéből a fiatalok biztosítottak törvényes kötelezettség alapján alkalmaztatásuk első évén belül két ízben kötelesek vizsgálatra megjelenni a tíz év előtt megszerzett Képességvizsgáló Állomáson. Itt minden fiatalok alapos orvosi vizsgálatban részesül és az év folyamán megvizsgáltak közül az Állomás orvosai a fiatalok egészségi és szociális helyzete alapján kijelölik a gyógyüdültetésre szorulókat. Egyébként országsszerte orvosi vizsgálat előzi meg a gyógyüdültetésre kijelölést. A vizsgálat részben annak eldöntését célozza, hogy ki szorul gyógyüdültetésre, részben pedig azt, hogy ki nem alkalmas a már ismertetett keretek közötti gyógyüdültetésre.

A vizsgálat természetesen számos olyan betegség felfedezéséhez vezet, amely miatt a fiatalok orvosi kezelésre szorul és amelyről esetleg addig mit sem tudott, vagy ha erről tudott is, azt jelentősége szerint nem értékelte és így nem is gyógykezelte. A betegségek korai felfedezése ígéri viszont a legnagyobb sikert a gyógyulás, illetve a következményes károsodások elkerülése tekintetében. A gyógyüdültetési vizsgálatoknál betegeknek talált fiatalokat a vizsgáló orvosok az OTI megfelelő gyógyító szerveihez irányítják. Ilyen módon jut sok fiatalok korán felfedezett betegségével orvosi gyógykezeléshez, gyógyászati segédeszközökhöz, gyógyfürdőkhöz vagy éppen kórházi vagy szanatóriumi ápoláshoz. A vizsgálatnál az orvosok felhívják a fiatalok figyelmét arra, hogy részben mintegy a gyógyüdültetésben részesülés feltételeként rossz fogait hozassák rendbe, gennyes manduláikat távolíttassák el stb. (Természetesen mindezt az OTI gyógyító szerveinek igénybevételével.) Ezeknek a

figyelmeztetéseknek rendszerint meg is mutatkozik a kellő eredménye.

Felfedeznek azonban az orvosok a gyógyüdtetési vizsgálatok alkalmával jelentéktelenebb egészségi zavarokat is. Ezeket egyszerű életrendi (étrendi) változtatással, esetleg foglalkozás-változtatással meg lehet szüntetni, illetve ezeknek továbbromlását ily módokon meg lehet akadályozni. Ilyenkor a fiatalkorúakat megfelelő tanácsokkal látják el. Amennyiben az így adott tanácsok megtartásának ellenőrzése, vagy egészségvédelmi célból a szülőkkel való megbeszélés általában a család felkeresése válik szükségessé, úgy a gondozószolgálatba már beszervezett területeken a gondozónő meglátogatja a fiatalkorú családját, hogy ezzel is segítségére lehessen.

Amennyiben pedig a talált elváltozások időszakonkénti újabb orvosi felügyeletet tesznek szükségessé, úgy – egyelőre Budapesten és közvetlen környékén – felhívják a fiatalkorú figyelmét az OTI egészségvédelmi tanácsadásának¹ felkeresésére s ha azt saját érdekében önként nem tenné meg, postai úton is felhívják arra. Ha ez is eredménytelennek bizonyulna, akkor a gondozónő meglátogatja lakásán és személyesen igyekszik rábeszélni a megjelenésre.

Tekintettel arra, hogy a gyógyüdtetésre kiválogatás évenként mintegy 15-16.000 fiatalkorú megvizsgálása alapján történik, megbecsülhető, mekkora egészségvédelmi előny származik már magából az üdtetésre kiválogató orvosi vizsgálatból is. A gyógyüdtetésnek ezek az eredményei még a gyógyüdtetés tényleges megkezdése előtt, annak már pusztán előkészítéséből származnak. Ezenfelül méltánylandók a gyógyüdtetésből magából következő eredmények.

A gyógyüdtetés a fiatalkorút kiemeli megszokott, sokszor igen szegényes és egyhangú környezetéből. Már hetekkel előbb felvillanyozza a fiatalkorúakat a gyógyüdtetés lehetősége és most csoportonként vonatra, hajóra szállanak s különös, mozgalmas, színes körülmények között megindulnak az üdtelőtelepek és táborok felé.

A telepen vagy a táborban az elhelyezkedés óriási változást jelent a megszokott életformákkal szemben. Kétségtelen már magának a levegőváltásnak az egészségügyi jelentősége is. A város poros, száraz levegőjéből a vízparti pormentes, párás levegőbe kerülnek a fiatalkorúak. Az idegek megnyugtatósa szempontjából fontos azonban az is, hogy a városok nagy embertömegeitől nagyobb távolságra kerülnek az üdtelők.

Az üdtelőtelepek és táborok legfőbb egészségügyi tényezői a tapasztalatok szerint a jó levegő, a napsugár, a sok mozgás, a bőséges táplálkozás, a fürdésre alkalmas szabadvíz, a derült kedély-

¹Bp. VIII., Tisza Kálmán-tér 19. naponta – szombat és ünnepnap kivételével – d. u. 6-8-ig.

állapot, az elégséges pihenés, a rendszeresség, továbbá az egészségügyi jószokások megismerése és gyakorlása. Az eredményt korántsem lehet egyszerűen az átlagos közel 2 kg-os súlygyarapodással mérni. Ezzel legalábbis egyenrangú egészségügyi nyereségnek számít az idegrendszer megnyugvása, az anyagcsere kedvező megváltozása. A súlygyarapodás is lényegében előbb a rossz táplálkozás miatt ideiglenesen kötött sok víz leadásából és azután az izomszövetek gyarapodásából, valamint tartaléktápanyag felraktározódásából tevődik össze, tehát súlygyarapodás nélkül, sőt egyenes fogyás mellett is feltételezhető a test anyagának kedvező változása. Továbbá a bizonyos hiányokkal küzdő, erőben és idegállapotban leromlott fiatal szervezetnek az egészségi erők tekintetében való kiegészítése, sőt a későbbi nehézségek idejére esetleg túlkompenzálódása, az üdtelők lebaranuló testében a nap vegyi hatóerejének felhalmozódása a napsugárszegény városi életre és általában a téli időszakra stb.

Ezeket az üdtelőkre gyakorolt hatásokat kiegészítik, állandósítják, sőt esetenként még fokozzák is a táborban, illetve a telepen kihangsúlyozott és átélt egészségügyi jószokások, az esetenként előadások és megbeszélések keretében közölt egészségügyi ismeretek, az orvossal folytatott esetleges személyes beszélgetések. Ezeknek tudható be az, hogy a fiatalkorúak a gyógyüdtetésről hazatérve, ezeket a szokásokat igyekeznek megtartani, a megszerzett ismereteket a hétköznapi életbe átvinni, miáltal önmaguk is beállanak az egészségvédelemért folyó küzdelembe. Ez az egészségügyi hatás azután továbbfejlődik s bár ez már a gyógyüdtetés után megy végbe, mégis a gyógyüdtetési tevékenység javára írandó. A gyógyüdtetésben részesült fiatalkorúak ugyanis családjuk, barátaik és munkatársaik körében is terjesztőivé válnak a kedvvel elsajátított helyes egészségügyi magatartásnak és magának az egészségnek. Ezt szinte szuggesztíve is támogatja az üdtelés közben elsajátított és tovább is használt köszöntési mód: „Jó egészséget! Adjon Isten!” A fiatalkorban életgyakorlattá vált szokások legtöbbször az egész életre megmaradnak. Viszont a fiatalok egymásra gyakorolt hatása a legeredményesebb. Ezért az áthangolt fiatalok tudatosan is maguk után vonják társaikat. Az OTI a gyógyüdtetett fiatalkorúak utángondozása (találkozó rendezése, családlátogatás stb.) útján is igyekezett az elért hatást fokozni.

A gyógyüdtetésnek azonban az egészségügyi vonatkozásokon kívül is vannak még elvitathatatlanul nagy társadalomnevelő értékei. A fiatalkorú azt tapasztalja, hogy törődnek vele és pedig számára igen kellemes módon. Ugyanis nem mindig értékeli a vele való törődésnek ránézve nem kellemes formában való megnyilvánulásait. Ezért már ön-

magáért is hálát érez és ez a társadalmi viszonyosság tekintetében igen fontos tény. Ehhez járul még az, hogy annak az intézménynek a részéről tapasztalja ezt a vele való törődést, amelyikről a felnőttek – legtöbbször számos félreértés és tájékozatlanság alapján – előtte eddig ellenszenvesen nyilatkoztak. Ez a tapasztalat pedig óriási jelentőségű nemcsak az általános társadalmi megbékélést, hanem magának ennek a különösen fontos rendeltetésű társadalmi intézménynek eredményesebb működését előmozdító hatása miatt is.

Tekintettel arra, hogy az OTI a biztosítottak öregségi járulékalapjából, mint tőketartalékból az egészségvédő és gyógyító eljárás alap céljaira a törvény rendelkezései szerint kiszakított összegből tartja fenn a gyógyüdülést, azt a fiatalok nem ingyenesen, hanem – az önkormányzat elhatározásától függő – juttatásként kapja. Viszont az is tudomására jut a fiataloknak, hogy az üdülési költségei mégsem az ő pénzéből vagy legalább is csak igen kis részben az ő pénzéből nyerne fedezetet, hanem abból az összegből, amit az idősebb biztosítottak mint öregségi járulékot befizettek, illetve amit utánuk a munkaadók ilyen címen leróttak. Minthogy pedig az OTI önkormányzatában a munkaadók és a munkavállalók együttesen határozták el a gyógyüdülést, ezzel a hála feléjük is irányul és ez részben a munkaadók és munkavállalók, részben az idősebbek és fiatalabbak közötti ellentét csökkentésére vezet. Az ilyen nemes magatartás hasonlóra indítja általában az embert, különösen pedig az ilyen fogékony lelkű fiatalokat.

Azt is tapasztalják a gyógyüdülők, hogy a vezetők, akik legnagyobb részben közép- vagy főiskolát végzett cserkészvezetők, illetve védőnők, tanítónők vagy tanárnők közül kerülnek ki, mennyi megértéssel viselkednek irántuk, vállalják velük a sorsközösséget s mint megértő barát vagy idősebb testvér élnek közöttük. Érzik a jóindulatot az OTI tisztviselői és orvosai részéről is, akár mint felügyelők, akár mint ellenőrök jelennek is meg közöttük, hiszen minden ténykedésükkel az ő érdekeiket szolgálják. Az OTI tisztviselői és orvosai személyes érintkezés alapján megismerik a fiatalok munkasokát s megtanulnak velük nyelvükön beszélni, aminek hatásait szintén nem szabad lebecsülni. Az üdülési közeli közlődésben közel kerülnek egymáshoz a különböző szakmák képviselői és így az ipari munkások között is csökkennek az ellentétek. A gyógyüdülési formaruha és fürdőtrikó szintén nagy kiegyenlítő hatást gyakorol, különösen a lányok között. Ennek következtében megtanulják egymást nem külső ruházatuk, hanem benső emberi értékük szerint megbecsülni.

Ezek a gyógyüdülő élet gyakorlatából folyó tényezők az elhangzó társadalomnevelő célzatú elő-

adások és megbeszélések mellett mind rendkívül becses hatást gyakorolnak a fiatalok számára.

A gyógyüdülők ezenfelül megtanulnak úszni és megismerik a vízbőlmentés fogásait. Az egyszerű gyakorlat következtében kifejlődik bennük a nemzeti zászló iránti tisztelet. A szabadtéri és szobai játékok elsajátításával, továbbá a jó olvasmányok megkedvelésével megtanulják a pihenő idő helyes felhasználásának módjait. A táborok igazi magyar népdalainak dalolásával s a magyarság szellemi értékeinek megismerésével mélyül magyarságtudatuk. A sátorokban általános sátorkörnyékű tevékenység által fejlődik ötletességük, alkotó készségük és szépérzékük. A nyilvános záróünnepélyek, táborok alkalmával a társadalom érdeklődését tapasztalják.

Végül óriási jelentőségű az üdülőtelepeken és táborokban tapasztalható vidámság, játékok és dal kedélyfelerősítő hatása, aminek következtében felszabadulnak a fiatalok a hétköznapi és megszokott környezetük sokszor nyomasztó hatása alól s ugyanakkor fokozódik lelki ellenállóképességük. Mindehhez hozzájárul még az élményekben való gazdagodás. Az új élmények rendkívüliségük és színeségük folytán kiszorítják az emlékek közül az értéktelenekeket, sőt gyakran károsakat s egyben vágyat ébresztenek újabb hasznos és nemes élmények szerzése után. Ez az élményekben való gazdagodás ezenfelül kiemeli az eladdig semmibe vagy kevésbé vett fiatalok nyomasztó kisebbségi érzéséből és mintegy társadalomképessé teszi: hiszen érdeklődnek mások is, felnőttek is élményei iránt s ő élményeit, mint az érdeklődőkével egyenrangút, vagy esetleg azokénál különbet, közölheti velük.

Fokozzák az ezúton elért eredményeket az utólagosan megrendezett találkozói gyűlések, a gyógyüdülési készült fényképek összegyűjtése, az egymás közötti levelezés s hasonló. Sokan hetek vagy hónapok múlva ismételt felkeresik, különösen kerékpáron, a régi táborhelyet s megbeszélnek élményeiket az utánuk üdülővel.

Társadalomnevelő értéke van annak is, hogy a gyógyüdülési a lehető legegyszerűbb körülmények között folyik le. Nem a külső fényűzésen, hanem a benső tartalom van a súly. Idegen kiszolgálás helyett az üdülők maguk látják el elemi szükségleteiket, így nem a külső igények fokozódnak (a külföldi fényűző üdülési kedvezőtlen tapasztalatokra vezettek a tekintetben), hanem ehelyett nőnek a benső igények. Jobban kifejlődik köztük a sorsközösségtudat és az igazi bajtársiasság. Ez a nevelési módszer jobban megfelel az üdültetettek, de az egész magyarság társadalmi és gazdasági helyzetének is. Éppen ezért igen szerencsésnek mondható az OTI ismertetett eljárása, amellyel a fiúk számára a hazánkban kialakult és legnépszerűbb gyógyüdülési módot, a cserkészszerű üdülést alkalmazza és a saját

gyógyüdületési lehetőséggel rendelkező cserkész-biztosítottakat hozzásegíti, hogy csapataik táboraiiban üdülhessenek.

Van ezenkívül a gyógyüdületési tevékenységnek egészében is társadalomnevelő hatása. Fokozottabban felhívja a társadalom figyelmét a fiatalok munkások gondozásának közegészségügyi és társadalmi jelentőségére. Azokat, akikről a közelmúlt társadalmi még alig vett tudomást és akiket még ma is csak helyel-közzel tekintenek érdemük sziint a jövő társadalom hasznos alkotóelemeinek, az érdeklődés homlokterébe hozza az OTI gyógyüdületési tevékenysége. Ugyanakkor a gyógyüdületés olyan kérdésekre hívja fel a figyelmet, amely a munka és az egészség szempontjából komoly nevelő értéket képvisel. Végül az sem közömbös, hogy az egész gyógyüdületés az OTI tevékenységei iránt is általános érdeklődést ébreszt.

A munkásifjúság gyógyüdületésének eredménye tehát valóban sokkal, de sokkal több, mint egyszerűen évi 15.000 kilogramm súlygyarapodás !

Több oldalról felvetődött a kérdés, hogy a gyógyüdületés sikeres szempontjából nem túl rövid-e a két hét? Ezzel a kérdéssel kapcsolatban a következőket kell megállapítani: Az ismertetett eredmények a kéthetes üdületés gyümölcsei. Az első évben még kísérletet tett az OTI, hogy a lehetőséghez képest háromhetes gyógyüdületési is szervezzen. Ezért azt a fiatalok, aki három hétre jöhetett, három hétig üdülette. A jelentkező nehézségek azonban nem érték fel az előnyökkel. Mind a fiúk, mind a lányok gyógyüdületésénél a harmadik héten valami megtorpanásféle volt tapasztalható. A jókedv alábbhagyott, itt-ott unalom kezdett mutatkozni és igen sok esetben erőt vett a gyógyüdülőkön a honvágy. Mintha a hatást csak a második hét végéig lehetett volna fokozni, mind testiekben, mind lelkiekben. A testsúlygyarapodás is egészen jelentéktelen volt a harmadik héten. Ugyanakkor azonban a szabadságszerzés kérdése is igen nagy nehézségeket okozott. A törvény csak kéthetes fizetéses szabadságot biztosít a fiatalokaknak. Ezt sem mindenik kapja meg s ha meg is kapja, nem mindig

egyvégtében. Ha kapnának is ehhez egyesek még egy hét szabadságot, az már fizetésnélküli szabadság volna. A fizetésnélküli szabadság pedig hátrányt jelent éppen a gondozásra szoruló családoknál, akiknél a fiatalok gyermek keresetének kiesése komolyan esik számításba. Ezek a családok áldozatot nem tudnak hozni a gyógyüdületésért. A kifejtettek mellett végül azt is figyelembe kell venni, hogy kéthetes üdületés mellett, ugyanakkora költségkereten belül több egyén üdületethető, mint lenne három- vagy többhetes üdületés esetében.

Az OTI gyógyüdületés jelenlegi keretei között évenként a fiatalokú biztosítottaknak mintegy 10%-a részesül a gyógyüdületés előnyeiben. így a 14-18 éves korcsoportot véve számításba, életükben egyszer az összes fiatalokú biztosítottaknak mintegy 50 százaléka vehet részt az OTI e gyógyüdületésében. Valamennyi fiatalokú biztosított évenkénti üdületése el nem érhető, bármekkora keretet is állítson fel számára az OTI, mert valamennyien akkor sem lesznek a gyógyüdületésbe bevonhatók egyéni, társadalmi stb. okok miatt. Legalább két és félszer ekkora keret lenne szükséges ahhoz, hogy minden gyógyüdülés szempontjából elérhető és arra rászoruló fiatalokú biztosított életében legalább kétízben üdülhessen.

Az OTI legtöbb 1939-ben közel 200.000 pengő költséggel kerek számban 90.000 gyógyüdületési napot biztosított a fiatalokú biztosítottak számára. Az eredmény: a testi egészség erősödése, az élményekben való gazdagodás, a testi és szellemi felüdülés, a szellemi élet gyarapodása, a fiatal lélek felüdülése, a társasegyüttlét nevelő hatásának tapasztalása, a kedélyvilág kiszínesedése, a sok szép magyar dal, az egészséges játékok megtanulása, a társadalom iránti megbecsülés fokozódása, a vezetők és gyógyüdülők közötti kölcsönös szeretet felébredése, igazi barátságok szövődése, a nemzeti öntudat erősödése, a lelkiélet felébredése és mélyülése stb. Oly eredmények ezek, amelyek nemcsak az eddigi gyógyüdületési tevékenység fenntartását, hanem társadalmi és nemzeti szempontból egyaránt annak lehető továbbfejlesztését is megokolttá teszik.